

ELOKUVIEN TARINOIDEN TALLENTAJA

Elokuvassa tärkeintä on tarina. Niin myös valokuvassa, joka kertoo siitä. Hopper Stone tallentaa näiden tarinoiden lisäksi elokuvahistoriaa.

TEKSTI Sanna Hillberg KUVAT Hopper Stone

KUKA

HOPPER STONE
s.1962, elokuvien ja
tv-sarjojen still-kuvaaja
ja ääninäyttelijä.
www.stonefoto.com
IG: @hopper_stone
www.smpsp.org
IG: @smpspstills
©David James, SMPSP

HTEYDENOTTO Los Angelesissa asuvaan elokuvien ja tv-sarjojen still-kuvaaja **Hopper Stoneen** tuottaa mielettömän yllätyksen: vastaus haastattelupyynnöön tulee sujuvalla suomen kielellä. Syy selviää pian: yhdysvaltalainen Stone asui aikoinaan lähes kymmenen vuotta Suomessa.

Stone muutti Suomeen opiskeltuaan pohjoismaista filologiaa Wisconsinin yliopistossa Madisonissa. Valokuvaajaksi hän päätyi oltuaan Suomessa kolmen vuotta. Hän lähti viestintäalan stipendiaatiksi Italiaan ja toimi siellä suomalaisen freelance-toimittajan lehtikuvaajana. Helsinkiin palattuaan hänen uransa jatkui freelance-kuvaajana muun muassa Iltata-Sanomissa, Iltalehdessä ja Uusi Suomi -lehdessä.

Vuonna 1994 Stone voitti feature -sarjan Vuoden lehtikuva -kilpailussa. Samana vuonna hän muutti

pois Suomesta, ja siirtyi työskentelemään Black Star -kuvatoimistolle Meksikoon. Reilut kaksi vuotta myöhemmin hän löysi itsensä tienhaarasta pohtien uransa jatkoa. Käännekohtaksi muodostui mielenosoitus, jota hän oli kuvaamassa.

– Väkijoukko hyökkäsi kimppuuni. Minuun ei satunut, mutta säikähdin.

Stone oli aina tykännyt elokuvista ja mellakan aikoihin huomio kiinnittyi erään elokuvan lopputeksteissä nimikkeeseen ”still photographer”.

– Ajattelin, että tuo näyttää ihan mukavalta duunilta. Ehkä yritän sellaiseksi.

Enempiä ajattelematta Stone muutti Los Angelesiin.

– Ajattelin, että miten vaikeaa palkitun lehtikuvaajan voi olla murtautua Hollywoodiin? Aluksi oli todella vaikeaa. Näin nälkää ehkä kuutisen vuotta.

Elokuvien dokumentoijaksi

Elokuvien still-kuvaajilla on kova keskinäinen kilpai-

lu, eivätkä studiot mielellään ota riskejä palkatessaan valokuvaajaa tuotantoon. On tärkeämpää kenen kanssa kuvaaja on aiemmin työskennellyt, kuin miten taitava hän on. Siksi kuvaajien, jotka haluavat edetä urallaan, on pyrittävä tunnettujen elokuvantekijöiden tuotantoihin.

– Se on noidankehä: ei saa duunia ennen kuin on tehnyt töitä suht’ tunnetun julkikkisen kanssa, mutta ei voi työskennellä heidän kanssaan, koska ei ole tehnyt sitä ennen.

Stone aloitti uransa matalan budjetin elokuvista. Hän luki viikottain elokuva-alan tärkeimpiä julkaisuja Variety ja Hollywood Reporter -lehtiä. Jälkimmäisessä kerrotaan esimerkiksi elokuvien esituoannoista, joista hän bongasi **Harvey Keitelin** tähdittämän elokuvan *Kolme vuodenaikaa*, joka tehtäisiin Vietnamissa. Stone päätti pyrkiä kuvaamaan sitä ja oli periksiantamaton yhteydenotoissaan studiolle.

– Soitin suurin piirtein yhdeksän kuukauden ajan kahden viikon välein. Jossain vaiheessa he sanoivat, että löytävät jonkun kuvaajan paikan päältä. Sanoin, että voin olla paikallinen kuvaaja.

Niinpä hän lensi Vietnamiin aiemmin keräämillään lentopisteillä, yöpyi halvassa hotellissa ja valokuvasi elokuvaa kaksi kuukautta.

– Minulle maksettiin runsas 1 500 dollaria kahden kuukauden duunista, mutta sitten minulla oli ensimmäinen elokuva kasassa.

Vietnamin kuvausten jälkeen Stone työskenteli muutamassa matalabudjettisessa elokuvassa, kasvattei portfoliotaan ja soitteli studioihin. Hän valokuvasi indie-leffoja ja tuotannon toisen yksikön kuvauksia, toimintakohtauksia ja stunteja.

– Sen jälkeen aloin tekemään tv:tä ja ehkä yhden elokuvan vuodessa. Elin tv-hommilla. *Modern Family* on ehkä suurin keikka, mitä olen tehnyt. Kuvasin sitä 75 jaksoa. Kuvasin *Desperate Housewives* pilottijakson ja *My Name Is Earl*. Nyt pandemia-aikana minulla on menossa tv-keikka-vuosi ja kuvaan poliisisarjaa *Bosch*, joka näkyy Amazonilla.

Haastavia hetkiä

Elokuvaluolella Stone on profiloitunut ehkä enemmän komedioiden kuvaajaksi, vaikka on tehnyt myös toiminta- ja kauhuelokuvia. Eri genrejen kuvaamisessa on eroja. Toimintaelokuvissa pitää reagoida nopeasti, sillä kohtaukset ovat nopeita ja hyvä kuvakulma pitää löytää äkkiä.

– Se kuva pitää saada jotenkin. Joskus, jos on tosi tärkeä hetki, eikä saa sitä kuvattua, voi pyytää, että voidaanko lavastaa tämä hetkeksi, mutta se ei ole koskaan yhtä hyvä kuin alkuperäinen.

– Kuva **Tom Hanksista** *Captain Phillips* -leffassa on lavastettu. Olimme oikean laivan komentosillan toi-

”Suurin haaste on, että se mikä toimii elokuvassa ei välttämättä toimi stillinä.”

ssa päässä. Siinä oli hirveästi takavaloa. Kuvauksen aikana en voinut olla tarpeeksi lähellä, kamerani oli äänenvaimennuslaatikossa ja se oli nopea hetki. Kysyin apulaisohjaajalta, että voidaanko lavastaa tämä hetki uudelleen.

Hanks pudottauihin saman tien takaisin lattialle ja alkoi näyttellä kohtausta uudelleen. Stonen piti kuitenkin vielä avata kamerasuojalaatikko, säätää asetuksia, ottaa kuvat nopeasti ja toivoa, että ne onnistuvat.

Suurin haaste on, että se mikä toimii elokuvassa ei välttämättä toimi stillinä. Esimerkiksi toimintaelokuvissa räjähdyksestä tai auto-onnettomuudesta saa tavallisesti hyvän kuvan, kun taas kohtaus, jossa joku putoaa korkealta tai kaatuu, voi olla stillinä tylsä. Komedian on erityisen vaikea valokuvattava, sillä hauskuus piilee useimmiten näyttelijän oudoissa ilmeissä.

– Komedian ei ole nättiä.

Komediasta onkin vaikeaa tallentaa sellainen pysähtynyt hetki, jonka näyttelijä hyväksyy, joka ei paljasta elokuvan juontaa, mutta saa katsojat innostumaan elokuvasta.

– Minun tehtäväni on saada ihmiset katsomaan elokuvia tai tv:tä. Olen tehnyt työtä hyvin, jos katsoja kuvaa katsoessaan ajattelee: ”Mitä tuossa tapahtuu? Haluaisin tietää lisää.”

ED. AUKEMA. *”Daredevil”* 2003. ©20th Century Fox. – Green screen voi olla tylsää kuvata, kun on vaan vihreää kangasta, eikä mitään maisemaa. Silloin usein käytän ”lehtikuvaajan hattua” ja etsin siitä ”päivän juttua”.

VAS. Tom Hanks (vas.) ja Corey Johnson elokuvassa *”Captain Phillips”* 2013. ©Sony Pictures. Kohtaus kuvattiin Maltalla Maersk Alabaman sisar-laivassa.

YLLÄ Janelle Monáe ja tuulitunneli, *”Hidden Figures”* (Varjoon jääneet) 2016. ©20th Century Fox. – Kuvaaja Mandy Walker valaisi kaiken huippuhienosti. Lockheed Martinin edustaja sanoi, ettei tunneli ole koskaan näyttänyt niin hienolta.

ALLA Kevin Costner, "Hidden Figures" (Varjoon jääneet) 2016. ©20th Century Fox. Tämän kuvan Stone otti lasin läpi juuri ennen kuin kamerat käynnistyivät, koska ei saanut kuvata Costneria tästä kohdasta kuvausten aikana.

Hyvin tärkeäksi Stone näkee työssään myös sen, että hän dokumentoi samalla elokuvien historiaa. Hän on kansainvälisen SMPSP -järjestön, Society of Motion Picture Still Photographers, puheenjohtaja. SMPSP tekee läheistä yhteistyötä Oscar-palkinnot jakavan Academy of Motion Picture Arts and Sciences -järjestön kanssa.

– Heidän arkistoissaan on noin 11 miljoonaa kuvaa. Me annamme kuvia heidän arkistoonsa. Teemme oman osuutemme säilyttääksemme filmihistoriaa.

Elokuva versus tv

Yhdysvalloissa elokuva-ala on vahvasti sidottu ammattiliittoihin. Liitot takaavat kuvaajille sopimuksen mukaisen palkan ja työolosuhteet, sairausvakuutuksen ja eläkkeen. Elokuvat luokitellaan budjettien koon mukaan eri tasoille. Kun budjetti ylittää 11,5 miljoonaa dollaria, valokuvaajan pitää olla päivittäin paikalla. Tämän summan alle jäävät elokuvat luokitellaan

”Olen tehnyt työni hyvin, jos katsoja kuvaa katsoessaan ajattelee: ”Mitä tuossa tapahtuu? Haluaisin tietää lisää.”

matalan budjetin elokuviksi, ja niissä still-kuvaaja on paikalla harvemmin.

Stone vertaa elokuvan valokuvaamista aikakauslehdelle työskentelyyn, kun taas tv-sarjojen kuvaaminen on samankaltaista kuin päivälehdille työskentely. Tv-sarjan kuvauksissa ollaan yksi päivä yhdessä paikassa, usein yhdeksästä viiteen, jonka jälkeen kaikki lähtevät koteihinsa.

– Studio kertoo mistä kohtauksista he tarvitsevat kuvia.

Tv-kuvaus vastaa freelance-lehtikuvausta monessakin mielessä: pitää hoksata nopeasti mitä pitää kuvata, ei saa haaskata aikaa eikä taiteilla kuvilla liikaa. Kunnan elannon saadakseen kuvaajalla pitää olla useampi sarja, joita kuvaa.

– Jos yhtä jaksoa kuvataan kymmenen päivää, stillejä kuvataan 2–3 päivää. Ei koskaan tiedä kuka soittaa minäkin päivänä.

Elokuvien valokuvaus on pitkäjänteisempää; still-kuvaaja viettää kuvauksissa koko päivän usein koko tuotannon ajan. Niistä myös maksetaan paremmin kuin tv-työstä.

– Olen siellä 2–3 kuukautta. Teen ikäänkuin reparin koko projektista.

Elokuvien still-kuvaus on kuin ”kevyt-kuvajournalismia” ja siinä tarvitaan samat taidot; ole hiljaa, ole näkymätön, katso ja kuvaa sitä, mitä edessäsi tapahtuu puuttumatta toimintaan. Erona on se, että ammuskelussa ei ole oikeita luoteja, meille on pakko antaa ruokaa kuuden tunnin välein ja studiot maksavat huomattavasti paremmin kuin lehtikuvaus.

Stone pyrki työskentelemään elokuvissa kahdeksan kuukautta vuodessa. Työ on säännöllisempää ja aikaa jää myös lomailuun, toisin kuin tv-töissä, joissa puhelin voi soida koska vain.

Elokuvatuotannoissa valokuvaajille ei tavallisesti jää aikaa käsitellä ottamia kuvia, vaan ne lähetetään digilabraan.

– Välillä vähän retusoin kuvia ja korjaan värejä. Jos annan jonkun kuvan suoraan näyttelijälle, niin retusoin kuvan itse.

Esimerkiksi osaan *An American Pickle* -elokuvan mainosvalokuvista Stone yhdisti molemmat **Seth Rogenin** näyttelijät roolihahmot, koska epäili, että studioissa ei nähtäisi tätä vaivaa mainoskuvia varten.

Raskaista kameroista peilittömään

Yhdysvalloissa still-kuvaajat työskentelevät samalla kun elokuvaa tehdään.

– Ennen peilittömiä kameroita jouduimme käyttämään kameroissa äänenvaimennuslaatikoita, koska tavallinen kamera tekee kauheasti melua. Ne olivat hirveitä vehkeitä, jotka laitetaan kameran ja objektiivin ympärille. Kokonaisuus painoi 10 kiloa. Jos valo muuttui kuvauksen aikana, piti odottaa että kuvaus

päättyi. Sen jälkeen voi avata laatikon, muuttaa asetukset ja sulkea laatikon.

– Kun peilittömät kamerat tulivat vuonna 2014, olin tietääkseni alani ensimmäinen Yhdysvalloissa, joka siirtyi niihin. Monet eivät uskoneet niihin. Pidin Canonit ja laatikot vielä pari vuotta kaiken varalta.

Vaihto peilittömiin toi mukanaan kaksi etua: kamerat ovat äänettömiä ja Stone tunsu itsensä pitkästä aikaa valokuvaajaksi, kun saattoi kuvata pienemmästä tilasta. Elokuvan kuvauksissa on paljon väkeä ja tava-
raa, muun muassa 2–3 kameraa kärryineen, mikro-

YLLÄ Spiderman 2002. ©Sony Pictures. Stone joutui viime tingassa piiloutumaan 100 metrin päässä olevan lavasteen sisään saadakseen tämän kuvan.

YLLÄ Hasan Minhaj (vas.) ja Sam Heughan, "The Spy Who Dumped Me" 2018. ©Lionsgate.

foneja, kamera-assistentteja, eikä still-kuvaajalle aina välttämättä löydy hyvin tilaa.

– Joskus joudun vain työntämään kamerani muiden kameroiden väliin ja katsomaan LCD-näytön avulla. Äänenvaimennuslaatikon kanssa niin ei voinut tehdä.

Tällä hetkellä Stone kuvaa Sony A9:llä, ja käyttää tavallisesti peruszoomeja 24–70 mm ja 70–200 mm. Kameralaukusta löytyvät myös 12–24 mm, Canonin 8–15 mm adapterilla, 90 mm:n makro, sekä Stonen mielestä myyttinen Sonyn 200–600 mm.

Zoom-objektiivi on käytännöllinen, koska se mukautuu paremmin eri kohtauksien vaihteleviin tilanteisiin. Näyttelijöitä ei valokuvata kun tekevät lähikuvaa; silloin he näyttävät elokuvakameralle eikä ympärille haluta ylimääräistä häiriötä. Stone ottaakin lähikuvat

tavallisesti zoomilla samalla kun kuvataan master-versiota.

– Itse valokuvaamisen pitää olla automaattista, koska kaikkeen muuhun pitää kiinnittää huomiota: et saa olla kenenkään edessä, tehdä varjoa, etkä näkyä heijastuksista. Joka paikassa on tavaraa ja ihmisiä, joita pitää varoa.

E erityisen tärkeää on, ettei valokuvaaja häiritse näyttelijöiden työskentelyä.

Stone on työskennellyt suurimmille studioille, muun muassa Sonylle, Warner Brothersille, Paramountille, Amazonille ja Netflixille. Vuonna 2012 hän voitti Publicists Guild Award for TV Still Photography -palkinnon ja oli ehdokkaana Publicists Guild Award for Motion Picture Still Photography -palkinnon saajaksi vuosina 2019 ja 2020.

YLLÄ Melissa McCarthy, "Life of the Party" 2018. ©New Line Cinema. McCarthy'n kasvat photoshopattu edellisestä ruudusta tähän kuvaan. – Se on yksi suurimpia eroja lehtikuvauksen ja elokuvien still-kuvauksen välillä; minun ei tarvitse enää ajatella sitä, mikä on "totuus".

Yksi hänen suosikinäyttelijöistään on **Melissa McCarthy**, jonka kanssa hän on työskennellyt seitsemässä elokuvassa. Suosikkeja on useita, muun muassa **Seth Rogen**, **Tom Hanks**, **Octavia Spencer**, **Kate McKinnon**, **Sam Heughan** ja nimilista jatkuu.

– 99 prosenttia näyttelijöistä haluaa samaa kuin muutkin ihmiset: tulla ajoissa töihin, tehdä työnsä ja lähteä sitten kotiin. Elää elämäänsä kuten muutkin.

Nykyisin Stone kilpailee samoista töistä kuvaajien kanssa, jotka olivat huipulla jo silloin kun hän aloitti.

– Se on paljon suhteista kiinni: ohjaajat, tuottajat, näyttelijät. Melissa McCarthy soittaa minulle aina kun voi. Se on aina bonus, jos löytyy joku näyttelijä, joka tykkää sinusta ja joka tekee paljon töitä, Stone nauraa. ●

”99 prosenttia näyttelijöistä haluaa samaa kuin muutkin ihmiset: tulla ajoissa töihin, tehdä työnsä ja lähteä sitten kotiin.”